بیرەوەرییەکانی لاهروودی و ٣ نامەی پێشەوا

ئەمیر عەلی لاهرودی ئەندامی ڕێبەرایەتی فیرقەی دیموکراتی ئازەربایجان لە موهاجەرەتی سۆڤیەت بیرەوەرییەکانی خۆی لە سەردەمی کۆماری ئازەربایجان (١٩٤٦) و چوونی خۆی بۆ ئازەربایجانی باکووری (سۆڤیەتی) هەتا کۆتاییەکانی سەدەی بیستەم و چەند ساڵێکیش دوای ئەو نووسیوە و بنکەی چاپەمەنی فیرقە لە ساڵی ٢٠٠٧ دا لە باکۆ بۆی بڵاو کردۆتەوە.

لاهروودی بەهۆی پلە و پایەی حیزبی و هەروەها نزیک بوونی لە ڕێبەرانی کۆماری ئازەربایجان بۆ ماوەیەکی دوورودرێژ خاوەن دەسەڵات و بەسەر پەنابەرانی توودەیی و ئێرانی ناو ئازەربایجانی سۆڤیەتدا دەست ڕۆییشتوو بووە و بەم بۆنەیەوە دەستی بەسەر گەلێک بەڵگەنامەی حیزبی و دەوڵەتی ڕاگەییشتوە. هەڵوێستی سیاسی لاهروودی سەرەڕای نزیکایەتی فیرقە لە حیزبی تودە، کەمتر کومۆنیستی و زیاتر نەتەوەیی ئازەربایجانی بووە و لەم بوارەدا گەلێک چۆتە پێشەوە، بە شێوەیەک کە دژایەتی کورد و ئەرمەنی و ئێرانی لە هەموو شوێنێکی یادداشتەکانیدا دەبینرێت.

بە نیسبەت کوردەوە، هەڵوێستی لاهروودی باش نییە و گەرچی هێرشی ڕاستەوخۆ ناکاتە سەر کەسێک بەڵام لە ناو هێنانی پێشەوا قازی محەمەد و نەمر بارزانی و هەروەها ڕێبەرانی بزووتنەوەی چەپی ئێرانی وەک غەنی بلووریان، سیراجی و هەروەها نەمران عەلی گەلاوێژ و ڕەحیمی سەیفی قازیدا، هەرگیز ددانی خێریان پێدا ناهێنێت.

ئەوەی لە یادداشتەکانی لاهروودیدا بۆکان و ناوچەکەی بگرێتەوە، ئەو بابەتانەن وا سەبارەت بە نەمر عەلی گەلاوێژ نووسیون، بەڵام لەبەر ئەوەی ناوچەی سەرچۆمی جەغەتوو و چۆمی مەجیدخان پەیوەندی ڕاستەوخۆیان بە بۆکانەوە هەیە، دەبێ بابەتی پەیوەندیدار بە نەمر د. ڕەحیمی سەیفی قازیش بخەمە چوارچێوەی کارەکەوە.

لاهروودی هەروەها ٣ نامەی پێشەوای لە کتێبەکەیدا چاپ کردوە. من لە ئەسڵ بوون و نەبوونی نامەکان دڵنیا نیم بەڵام بە پێویستم زانی وەک کارێکی لاوەکی ئەوانیش لێرەدا بهێنمەوە و بیانخەمە بەر چاوی خوێنەر. دواتر دەبێ هەواڵی بەراورد کردنی نموونەی خەت و ئیمزای پێشەوا لەگەڵ ئەم بەڵگەنامە دا بدرێت و بزانرێت ئایا دەستخەتی خۆین یان نا.

بە گوێرەی بۆچوونی ڕێزدار حەسەنی قازی نامەکان دەستخەتی پێشەوا نین بەڵام ئیمزاکەیان هی ئەوە.

ئەو لاپەڕانەی کتێبەکە کە بە شێوەیەک لە شێوەکان، بۆکان و کەسایەتییەکان بگرنەوە، بریتین لە:

١٠٤، ١٠٥، ١١٢، ١١٦، ١١٧، ٢٧٤(بۆکان)، ٢٧٥(بۆکان و عەلی ئاغای عەلیار)، ٣١٤، ٣٦٥، ٣٦٧، ٤٢٨(ڕادیۆ پەیکی ئێران، گەرچی باسی نەمر قزڵجی و گەلاوێژی نەکردوە)، ٤٣٤، ٤٥٠، ٥٩٦(ئامار سەبارەت بە کوردستان)، ٦٤٣، ٦٦٥ بەدواوە (ئەکسەرییەت و حیزبی توودەی ئێران)، ٦٨٧، ٦٨٨(کوردێکی سەقزی).

نامەکانی پێشەوا وا لە لاپەڕە ٣٣٣ تا ٣٣٨ دا چاپ کراون و ئەوەش دەقی هەرسێکیان:

33

نمره ......

تاریخ ......

وزارەت هیزی کوردوستان

* مهاباد *

جناب میرجعفر باقراف

آذربایجان کومونیست پارتیاسنن باش کاتبی

چوخ احترام ایله عرض اولونور سردشت و سقز جبهه سینه رایونلارینده

دشمن الینده تانکلار واردیر و بیزده سنه شهرینده اولان

لشکرین مرکزینده طیاره وار بونه گوره سیزدن چوخ خواهش

ایدیرم امر بیوره سیز بیزه اوچ تانک و ایکی ضد طیاره طوپی

بیزه ویرسونلار محمد قاضی ۲۹/۱۲/۲۴

27

1

اولین نامه قاضی محمد به میرجعفر باقراف

محترم آذربایجان خلقینین آتاسی و بیوک مسی اولان جناب میرجعفر باقراوف

اولاً شخصاً من و بیز کرد خلقی طرفندن سیزه و آذربایجان ملتینه چوخلی سلام لار یتیرمگله باهم خوش
آزاد و خوشبخت بیر خلق کیمی اولدوقجه اوزون ایللار بویی یاشاماقینی اورگدن آرزو ایدیریک
سنه بو مکتوبی یازماقده مقصدم اوندان عبارتدر که سیز تاماً آرخاین اولاسیز که سیزین و قزل اوردونی
چکدیگی زحمت لر هدر گیتمیه جکدیر روس قوشونی بیزیم تکرمزدان، اورک مزدان چیخمیه جاق
من هیچ زمان اینانه بیلمرم که روس قوشونلاری ایرانی بو شاهده رق مظلوم خلق لاردان گوز گوتوروب
اوز دوغما وطن لارینه گیده جک لار منه ایله گلیر که دوست بیش ایل سوزن گوسترمیشیز له
یاشایان و نیه روس لارین قاییتمه سینی آرزو ایدن کرد خلقینی یاددان چیخارمیه جاق سیز و بیزیم
حیاتی گرزنده کف سنگه لار مزمراق لانه جاق سیز.
کرد ملتی آذربایجان له باهم اوز ملتی، وطنی و آزادلقی اوغرنده دائما دشمن له ورشماغه
آرتق میدان نامرس لی ن دور.
بیز کرد ملتی سیزین کیمی بؤیوک متمدن بیر ملت لیه لیاقت له باهم اوین و یاخشی بیلیریک که
آزادلقی سیون بیر ملت بیر لیک و مبارزه نی ایسته لیدر
آزادلق مبارزه سیز و قانسیز ممکن دگلدر.
بیز کرد ملتی هیچ وقت طرفانه باش ایمه رگ لاکن، سیزدن بیر خواهشم وار:
۱. کرد ملتینی اوز قاینی قوانسنده بیله دیکیز کیمی اونلاری اوچ نیجه یاددان چیخارمه ین
و دائما گوز قولاق ویرین
سیز بیزه بیر ... بیز کرد خلقی مقابلنده بیز بو رحلی اولماقه حاضریخ
۲ـ بیر خواهشم وار که بیزه گوندرمدگز یولداش عیسی زاده نیز تیلگله گرین قایتدرق
سه بو ایش چوخ تعجب گلیر بیر انسان که نامرس له ایشله یه، زحمت چکه خلق مدافعه
قوشونی یارادا سرحدی محکم لندیره خلق آراسنده حرمت مالک اولا بیردن ایسه
روس لارین گیتمه سی و کورد خلقینین دوشمن له مبارزه امتحانی ویرن زمان یولداشی
گیتریک فکرنی دوشه رک بیزی ترک ایتمه سی من منطق قویور
دیه سن بو بهانه ایدی ... منه گوره صلاح الدینه بیزیم حقیز سیزنکی قدر اوله بیلمز
چونکه او اولاً ساویت اوغلی و آیگینی کوردور ... بونه گوره سیزدن خواهش ایدیرم
هیچ اولمه سا ایش باشه چاتنجه قدر یولداش عیسی زاده نی و یولداشینی تشریفی
گیری قایتارسیز. چوخ ساغ و خوشبخت اولاسیز سیزی او نتمه یان هم دوست

ق. قاضی

سومین نامه محمد قاضی به میر جفر بافراف
دومین

ڕه، فارسی

امیرعلی لاهرودی، یادمانده‌ها و ملاحظه‌ها، نشر فرقه دمکرات آزربایجان، باکو،
۱۳۸٦(۲۰۰۷)، ۷٤۸ لاپه